

RYHMÄ 1: TEOLLISUUS		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi?		
Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Teknisiä ja sosiaalisia taitoja	Monikulttuurisuus, asiakaspalvelu, rahoitusosaaminen, verotus ja hallinto-osaaminen Koska kilpailukyky ja kustannustehokkuus kasvaisi.	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Verkostoitumistaidot/verkostojohtaminen	Työelämäyhteistyö, koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö, opin ottaminen Suomen ulkopuolelta.	
kyky hankkia tietoa	...erilaisista lähteistä, arvioida ja analysoida käyttökelpoiseen kuntoon	
Asiakkaiden vaatimukset	Asiakkaat ovat hyvin tietoisia ja vertailevat erilaisia tuotteita ja palveluja keskenään. Netti helpottaa asiakkaiden vertailutyötä.	
Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallasi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Työpanoksen muuttuminen pois fyysisestä työstä.	Mahdollisuus tehdä yksilöllisiä tuotteita halvalla. Tuotteet halpenevat. Virheet vähenevät ja tehokkuus paranee. Mahdollisuus laadun kehittämiseen.	

Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Tekniikan kehitys muuttaa ammattirakennetta merkittävästi	Koulutuksen pitää pysyä tekniikan kehityksen vauhdissa	
Tiedon määrä kasvaa rähdysmäisesti	Ihminen ei pysty hallitsemaan tiedon määrää. Tarvitaan koneita. Ihmisen rooli muuttuu.	
Kustannustehokkuus, laajentaa markkinoita	potentiaaliset asiakasryhmät. Kohdistetumpi markkinointi, esim. sosiaalisen media avulla. Pienetkin firmat voivat kilpailla suurten kanssa netissä, tasoittaa/ tasapuolistaa kilpailua. Mahdollistaa nopean reagoinnin esim.	
Jos alallenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistäväin ammatti, lkm	Teollinen Internet	300
Toiseksi työllistäväin ammatti, lkm	Tuotekehitys	200
Kolmanneksi työllistäväin ammatti, lkm	Automaatio	150
Neljänneksi työllistäväin ammatti, lkm	Cleantech	150
Viidenneksi työllistäväin, lkm	Myynti	100
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Metalli, levyseppä	300
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Elektroniikka, kokoonpanija	300
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Elintarviketeollisuus	200
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	Autoala, asentajat	100
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	Kemian teollisuus	100
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy?		
Digitalisoija		

RYHMÄ 2: KAUPPA		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi?		
Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Asiakkaiden vaatimukset	Asiakkaat ovat hyvin tietoisia ja vertailevat erilaisia tuotteita ja palveluja keskenään. Netti helpottaa asiakkaiden vertailutyötä.	
Koulutusta b2b- ja b2c-myyntiin	Mitä laajempi osaamistausta valmistuvalla on, sitä helpompi on selviytyä alalla. Ala muuttuu jatkuvasti.	
Sosiaalisten taitojen merkitys	Asiakkaan kohtaamisen taidot, ratkaisukeskeinen myyminen, asiakkaan tarpeiden tunnistaminen. Spiraalisysteemit kaupan alalle. Tukiverkostojen hyödyntäminen, muistakin osajista hyödyt irti. Improvisointikyky.	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Vuorovaikutus- ja kohtaamisosaaminen	Sosiaali- ja terveysalan tutkinto, jonka lisäksi esim. jonkun muun alan tutkinto tai harrastuneisuus	
Vahva liiketoimintaosaaminen viestinnän osaamiseen liitetty	Perusasiat täytyy aina hallita. Sitä tuetaan vahvalla asenteella, kokonaisuuksien hallinnalla, tiedon analysoinnilla ja jäsentämisellä sekä tietojen ja taitojen lomittumisella. Kaikesta pitää pystyä viestimään monikanavaisesti. Suuri haaste on improvisointikyvyn lisääminen yllättävissä tilanteissa. Nuoret ovat kuitenkin jo pitkällä tällä tiellä, sillä tulevaisuuden maailma ei ole yhden uran maailma.	
Innovatiivisuus	Tuotantopuolella tarvitaan, myynnissä ja markkinoinnissa. Erottautuminen muista palveluntarjoajista. Liiketoiminnan ja palvelun jatkuvassa kehittämisessä tarvitaan.	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallasi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Itsepalvelun lisääntyminen	Osa työtehtävistä voi kadota itsepalvelun lisääntymisen myötä, esim. kassatyö.	
Verkkokaupan lisääntyminen	Tilaa ja nouda -palvelut, kotiovelle toimitus - palvelut, logistiset palvelut	
Rekrytoinnin haasteet	Tarvitaan erilaista osaamista ja luonnetta alalla toimimiseksi.	
Uudet toimenkuvat alalle	Uudet toiminnot voivat myös luoda uusia työpaikkoja.	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Tekniikan kehitys muuttaa ammattirakennetta merkittävästi	Koulutuksen pitää pysyä tekniikan kehityksen vauhdissa	
henkilökohtainen myyntityö vähenee, merkitys korostuu		
Työpanoksen muuttuminen pois fyysisestä työstä.	Mahdollisuus tehdä yksilöllisiä tuotteita halvalla. Tuotteet halpenevat. Virheet vähenevät ja tehokkuus paranee. Mahdollisuus laadun kehittämiseen.	
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	myyjä	1000
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm		
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm		
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm		
Viidenneksi työllistävin ammatti, lkm		

Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	varastotyö	500
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	hyllyttäjät	500
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy?		
Elämysmyyjä, tietotekniikkataitaja, mielikuvamyyjä, hitaan temmon myyjä (senioreihin erikoistunut), personal shopper Myyjän työn rooli muuttuu esim. itsepalvelun ja verkkokaupan lisääntymisen kautta.		

RYHMÄ 3: ICT + TEKNIikka		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi?		
Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
käyttäjä/asiakaslähtöisyys		
pitää huomoida myös asiakkaan asiakas		
ketteryden oppiminen		
Oppia oppimaan	kuinka pitää itsensä ajantasalla, pitäisi oppia oppimaan sen sijaan että opitaan asioita/sisältöjä	
sosiaaliset taidot,ymmärrys että on asiakas palvelu tehtävis		
oleellisen tiedon omaksuminen ja sen soveltaminen		
liiketoiminta-osaaminen yrityksen tarkoitus on tehdä voittoa	kuinka teknikkka vaikuttaa yrityksen liiketoimintaan (esim. jos sähköposti ei toimi mikä merkitys sillä on yritykselle), myös oman liiketoiminnan ymmärtäminen	
eri toimenkuvien ymmärtäminen (esim. johtaja-alaissuhde)		
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
valmius vastata asiakkaan muuttuviin tarpeisiin		
Nopea reagointi	Tekninen osaaminen nopeaan reagointiin.	
Ymmärtää kokonaisuutta	Itse ymmärtää eri alojen erikoisosaamista. Osa toimia vuorovaikutuksessa.	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Työ tekeminen globalisoituu entisestään	Helpot ja helposti siirrettävät tehtävät siirtyvät halpamaihin, mutta tarvitaan "välittäjä/koordinoija" tämän prosessin hallintaan. Jatkossa bulkkikamaa tehdään koneiden toimesta.	
Tiedon määrä kasvaa rähdysmäisesti	Ihminen ei pysty hallitsemaan tiedon määrää. Tarvitaan koneita. Ihmisen rooli muuttuu.	
Ihmisen ja koneen kombinaatio luo optimiratkaisun	Koneen tarkkuus ihmistä merkittävästi parempi. Esim. leikkauksissa. Toisaalta ei voida sokeasti luottaa koneeseen (navigaattoria seuraamalla voi päätyä järveen).	
ICT:n tarve kasvaa robotiikan johdosta	Luo rajattomasti uusia mahdollisuuksia työpaikoille. Kehitys että ylläpito ja huolto.	
Poistaa toimenkuvia, jotka voidaan automatisoida	tai määrittää säännöillä	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
ICT:n tarve kasvaa robotiikan johdosta	Luo rajattomasti uusia mahdollisuuksia työpaikoille. Kehitys että ylläpito ja huolto.	
Itsepalvelun lisääntyminen	Osa työtehtävistä voi kadota itsepalvelun lisääntymisen myötä, esim. kassatyö.	
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	Projektiosaaja (eri teknisiä taitoja)	500
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	Integraattori (ICT + liiketoimintaosaaminen kyvyt)	250
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	Avustaja/opastaja/kouluttaja	100
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm		
Viidenneksi työllistävin ammatti, lkm		

Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Varastomies, 400	
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Rutiinityöt, 300	
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Kuljetushenkilöstö, 200	
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	Myyntihenkilöstö, 100	
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm		

RYHMÄ 4: RAKENTAMINEN		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi? Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Ymmärtää kokonaisuutta	Itse ymmärtää eri alojen erikoisosaamista. Osaa toimia vuorovaikutuksessa.	
Osaa myydä työtään ja asiantuntemustaan		
Vastuullisuus ja ammattitilpeys	Hierarkian madaltaminen. Vastuu työhjeiden noudattamisesta.	
Kansainvälisessä toimintaympäristössä toimiminen		
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Vastuullisuus ja ammattitilpeys	Hierarkian madaltaminen. Vastuu työhjeiden noudattamisesta.	
Vahva liiketoimintaosaaminen viestinnän osaamiseen liitetyn	Perusasiat täytyy aina hallita. Sitä tuetaan vahvalla asenteella, kokonaisuuksien hallinnalla, tiedon analysoinnilla ja jäsentämisellä sekä tietojen ja taitojen lomittumisella. Kaikesta pitää pystyä viestimään monikanavaisesti. Suuri haaste on improvisointikyvyn lisääminen yllättävissä tilanteissa. Nuoret ovat kuitenkin jo pitkällä tällä tiellä, sillä tulevaisuuden maailma ei ole yhden uran maailma.	
Muutoksenhallinta	Matkailutoimiala muuttuu jatkuvasti, tärkeää pystyä sopeutumaan jatkuvaan muutokseen.	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallasi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Suunnittelu on kokonaan digitaalista, 3D-mallinnus/tulostus		
Tuotanto-, kuljetus-, ylläpito- ym. prosessit nopeutuvat	Ei tarvitse pitää varastoja, seuranta ajantasalla.	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Suunnittelu on kokonaan digitaalista, 3D-mallinnus/tulostus		
jatkuva itsensä kehittäminen on must		
Nopeus ja tehokkuus		
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	Korjausrakentaja	350
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	Kiinteistö- ja talotekniikan ammattilainen	200
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	Rakennustyöntekijä	150
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	Projektinjohtaja, rakennusalan asiantuntija	150
Viidenneksi työllistävin, lkm	LVIS-asentaja	150
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	rakennuspiirtäjä	
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	rakennussiivooja	
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy?		
Uusien talonrakennusmateriaalien ja -tekniikoiden kehittäjät, terveys- ja ympäristöystävällinen rakennussuunnittelu, "kävelevä arkkitehti"		

RYHMÄ 5: SOTE		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi? Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Verkkopalveluosaaminen ja digitalisaatio Vuorovaikutus- ja kohtaamisosaaminen	Työnkuva muuttunut digitalisaation myötä. Sosiaali- ja terveysalan tutkinto, jonka lisäksi esim. jonkun muun alan tutkinto tai harrastuneisuus. Sotepätevyitysmikoulutuksia eri pohjakoulutuksen omaaville henkilöille -> tuovat lisäarvoa työhön. Erlaisia kombinaatioita, esim. kampaaja + lähihoitaja. Kaksoistutkinnot tärkeitä, esim. sairaanhoitaja & kätilö.	
kuntoutusosaaminen		
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Hyvinvointi palvelu liittyy moniin aloihin ICT/digitalisaatio	Sähköinen maailma on kaikkialla, oppimisympäristö muuttuu. Tehostaa työtä.	
Käyttäjälähtöisyys kehittämisessä	Palveluprosessien suunnittelussa.	
Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallasi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on? Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Asiakkaan ohjaaminen n monikanavaisesti	Asiakkaan ohjaaminen teknologian käyttöön. Asiakkaita palvellaan monikanavaisesti asiakasanalyysiin pohjautuen. 24/7 palvelu verkon välityksellä, osallista	
Osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia vammaisille	Ruoka-automaattien, sosiaalisen median, kommunikaatio-ohjelmien yms, avulla voidaan olla osallisina yhteiskunnassa ja vaikuttaa kansalaisina.	
teknologia mahdollistaa merkityksellisen roolin työttömälle	Pääsee vaikuttamaan, kehittämään itseään, tekemään vapaaehtoistyötä	

Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
sekalainen neuvonta ja ohjaus lisääntyy	Teknologian ja käyttäjän rajapinta.	
Poistaa toimenkuvia, jotka voidaan automatisoida	tai määrittää säännöillä	
Sähköiset palvelut mahdollistavat itsehoidon laajentamisen		
Jos alallenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	sosiaalityöntekijä	300
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	sairaanhoitaja (perusterveydenhuolto)	250
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	lähihoitajat (kotipalvelut)	200
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	muut palvelutyöntekijät	150
Viidenneksi työllistävin, lkm	tuntematon	100
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	taloushallinnon toimistotyöntekijät	300
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	muut toimistotyöntekijät	250
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	kauppiaat ja myyjät	250
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	julkisen hallinnon asiantuntijat ja johtajat	150
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	tuntematon	50

Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy?		
<p>sähköisen asioinnin asiantuntijat ja järjestelmän ylläpitäjät, it-palvelutukihenkilö, järjestelmäkoordinaattori, palveluavustaja, terveyden, kuntoutumisen ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät ammatit</p> <p>Sosionomi (amk) ja sosionomi (yamk) - tutkintojen parempi hyödyntäminen sosiaalipalvelujen kehittämisessä ennaltaehkäisevään sekä neuvovaan ja ohjaavaan suuntaan (jolloin sosiaalityöntekijöiden tarve vähenisi).</p> <p>Elämäntaidon, terveyden ja rahankäytön coacheja</p> <p>Taide-, kulttuuri-, media-, IT-alan tutkinnon suorittaneille lyhyitä pätevyitymiskursseja sote-alalle. Moniosaajia tarvitaan, mutta heidät pitäisi saada lasketuksi mitoitukseen.</p>		

RYHMÄ 6: HYVINVOINTIPALVELUT		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi? Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Muutoksia tapahtuu viikottain tai jopa päivittäin	Joskus ei aamulla tiedä, mitä päivällä tarvitsee tehdä	
verkostossa työskentely haastaa monenlaiseen osaamiseen	koulupuolella tarvitsee toimia monenlaisessa verkostossa, erilaisten osaajien kanssa sekä erilaisten yritysten ja toimialojen kanssa	
Hyvinvointi palvelu liittyy moniin aloihin		
Hyvinvointialojen tiukka eriytyminen ei ole kestävä kehitys	Monissa palveluissa tarvitaan erityistä osaamista, joka vaatii keskittymistä, esim leikkaussalissa. Tätä ei voi kuitenkaan ulottaa kaikkiin hyvinvointipalveluihin. Väki ei riitä. Etenkin ehkäisevissä hyvinvointipalveluissa tarvitaan moniosaamista ja moneen tehtävään tarttumista.	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
nopea orientoituminen	nopea orientoituminen mihin vain, 10 minuutissa orientaatio uuteen haasteeseen, työryhmään, tilanteeseen.	
kyky hankkia tietoa	...erilaisista lahteisä, arvioida ja analysoida käyttökelpoiseen kuntoon	
Vuorovaikutus- ja kohtaamisosaaminen	Sosiaali- ja terveysalan tutkinto, jonka lisäksi esim. jonkun muun alan tutkinto tai harrastuneisuus	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Uusia välineitä ja työntekemisen muotoja		
Hyvinvointipalveluissa valtaosa tehdään kuitenkin käsillä		
Virtuaalihahmot ja pehmorebotit	Virtuaalihahmot ja pehmorebotit, niitä voidaan käyttää yksinäisyyden lievittämissä. Ne eivät kuitenkaan korvaa inhimillisiä kontakteja.	
Siivousrobotit ja muut apuvälineet vapauttavat aikaa	Siivousrobotit ja muut apuvälineet vapauttavat aikaa inhimillisille kohtaamisille.	
Välineiden käytön ja huollon osaamista.		
Sähköiset palvelut mahdollistavat itsehoidon laajentamisen		
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Muuttaa työn luonnetta mielenkiintoisemmaksi ja ihmisläheiseksi	Teknologia muuttaa luultavimmin kaiken toistuvasuonteisen, poistaa rutiineja työelämästä. Nostavat ihmiskontaktit tärkeiksi, henkilökohtaisuuden ja oman vaikkapa käsillä tekemisen tärkeiksi. Teknologia mahdollistaa vielä paremman sosiaalisen elämän ja verkostojen ylläpidon. Toivottavasti teknologia tuo lisää aikaa harrastaa ja kehittää monipuolisesti ihmisten taitoja. Missä vaiheessa google ja dimedia korvaa moniosaajan? Siksi osattava soveltaa. Toisaalta generalisti on juuri se verkottaja. Taloushallinnossa teknologia tekee työstä mielenkiintoisempaa, poistaa manuaalista ja tylsää työtä. Hoivapuolella on robotiikka tulossa ja on tosi tuntematonta aluetta. Vähentää liikkumisen tarvetta	
Hyvinvointipalveluissa valtaosa tehdään kuitenkin käsillä		
jatkuva itsensä kehittäminen on must		

Jos alallenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistäväin ammatti, lkm	tuntematon (ulkoiluttaja, hunksi...)	500
Toiseksi työllistäväin ammatti, lkm	Muut palvelutyöntekijät	200
Kolmanneksi työllistäväin ammatti, lkm	Sosiaalialan työntekijät ja ohjaajat	100
Neljänneksi työllistäväin ammatti, lkm	Kauppiaat ja myyjät	100
Viidenneksi työllistäväin, lkm	Isännöitsijät ja kiinteistötyöntekijät	100
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Julkisen hallinnon asiantuntijat ja johtajat	300
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Taloushallinnon toimistotyöntekijät	200
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Sosiaalialan erityisasiantuntijat	100
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	Sosiaali- ja terveydenhollon johtajat	200
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	Muut toimistotyöntekijät	200
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy? Nyt saa innovoida!		
Avustavat työtehtävät, verkkokauppa, kotiin tuotettavat palvelut, terveysbusiness, mielihyväpalvelut, valmentaminen , coutchit, itsehoitoa tukevat palvelut, teknologia osaajat; laitetukihenkilöt		

RYHMÄ 7: JULKINEN HALLINTO		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi? Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
nopea orientoituminen	nopea orientoituminen mihin vain, 10 minuutissa orientaatio uuteen haasteeseen, työryhmään, tilanteeseen.	
tv-osaaminen	hallinta nyt tulevaisuudessa, erilaiset välineet	
kyky hankkia tietoa	...erilaisista lähteistä, arvioida ja analysoida käyttökelpoiseen kuntoon	
politiikkojen vakuuttaminen osallistamisen avulla	datan määrä ei ratkaise, nyt politiikan logiikka ei ole sama. Kyky osallistaa.	
Vaihtoehtojen etsiminen ja esittäminen	esim poliitikoille.	
Miten vaikutetaan tunteen kautta	Vaikuttamisen keinot tunnepuolella, Poliittisten päättäjien tukeminen.	
Käyttäjälähtöisyys kehittämisessä	Palveluprosessien suunnittelussa, uusi asiakkuus. Palvelumuotoilu. Systemaattista työsken-telyä palvelujen käyttäjien kanssa.	
Kyky ottaa vastaan ja sietää erilaisia näkökulmia	Toleranssin tulee olla päätähuimaava.	
Verkoistoituminen	Nyt ei enää fakta riitä, nyt pitää olla aito vuorovaikutus.	
Avoimuus	Kyky toimiva avoimen datan avulla, esimerkiksi vastauksena somen negatiivisuuteen.	
Rohkeus ja hyvät vuorovaikutustaidot	Avoimeen yhteiskuntaan valmistautuminen. Kbinettien aika on ohi.	
Laaja ja monipuolinen osaaminen avoimeen maailmaan	... täytyy olla syvällinen tieto, jotta voi toimia avoimesti.	
Monikulttuurinen, moninainen	Globaalin maailman trendien ymmärtäminen. Maailmalla tapahtuvat asiat tulevat nopeasti tanne.	
Nopea reagointi	Tekninen osaaminen nopeaan reagointiin.	
Kyky sietää sitä, ettei voi hallita	Kyky operointiin hallitsemisen sijaan	
Kyky toimia erilaisten intressiryhmien kanssa	Tiedonhallintotaitoa, lähdekritiikki. Suhteuttaminen ja kriittisyys.	
Eettisyys ja velvollisuudentunto	Ketä varten julkiset palvelut ovat olemassa.	
Hiljaisten kuunteleminen	Hiljaisten tavoittaminen	

Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Eettisyys ja velvollisuudentunto	Ketä varten julkiset palvelut ovat olemassa.	
Kyky toimia erilaisten intressiryhmien kanssa	Tiedonhallintotaitoa, lähdekritiikki. Suhteuttaminen ja kriittisyys.	
Kykyä ottaa vastaan ja sietää erilaisia näkökulmia	Toleranssin tulee olla päätähuimaava.	
Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Robotiikan suunnittelu	Missä sovelletaan ja miten. Henkilöstösuunnitelman.	
Robbotit hoivatyöhön	Ohjelmointityötä tekemään joku tarvitaan.	
Kontrollijärjestelmien suunnittelijasi	Robotit tarkistaa, että pillerit on otettu.	
Luovin työ	... jää jäljelle	
Kansalaiskannanotot automaattisesti hallintoon	Helppo tapa ottaa kantaa.	
Puolustus automatisoituu	Robotit hoitavat puolustuksen	
sekalainen neuvonta ja ohjaus lisääntyy	Teknologian ja käyttäjän rajapinta.	
Kriittinen ajattelu	Robotit hoitaa muut	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Uusia välineitä ja työntekemisen muotoja		
Kansalaiskannanotot automaattisesti hallintoon	Helppo tapa ottaa kantaa.	
ICT:n tarve kasvaa robotiikan johdosta	Luo rajattomasti uusia mahdollisuuksia työpaikoille. Kehitys että ylläpito ja huolto.	
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	politiikka- ja suunnittelujohtajat	400
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	valmistelu- ja valvontavirkamiehet	300
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	lakiasiantuntijat	200
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	yhteiskunta palvelujen johtajat	100
Viidenneksi työllistävin, lkm		

Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	toimistotyöntekijät	400
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	arkistotyöntekijät	200
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	kirjastotyöntekijät	200
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	taloushallinto	200
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	valtionhallinto	
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy? Nyt saa innovoida!		
Monialista jukisten palvelujen neuvontaa netissä antava työntekijä Henkilökohtainen tukihenkilö /syrjäytymisen ehkäisy		

RYHMÄ 8: KOULUTUS		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi?		
Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Ohjaus, valmennus	yksilölliset polut, yksilölliset oppijat, heterogeeninen opiskelijajoukko, oppimiskäsityksen muutos	
ICT/digitalisaatio	Sähköinen maailma on kaikkialla, oppimisympäristö muuttuu. Tehostaa työtä.	
Verkoistoitumistaidot/verkostojohtaminen	Työelämäyhteistyö, koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö, opin ottaminen Suomen ulkopuolelta.	
Kiinnostus ihmisistä tärkeää	Kaikkea loppua pystyy opiskelemaan. Pitää pystyä antamaan rehellistä yksilöllistä palautetta.	
Vahva työelämäkokemus	Opettajaakin pitäisi valmentaa koko ajan. Oman alan kehitystä tukee seurata koko ajan. Oppimisvalmius, kehittämisvalmius.	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Ohjaus, valmennus	yksilölliset polut, yksilölliset oppijat, heterogeeninen opiskelijajoukko, oppimiskäsityksen muutos	
Verkoistoituminen	Nyt ei enää fakta riitä, nyt pitää olla aito vuorovaikutus.	
verkostossa työskentely haastaa monenlaiseen osaamiseen	koulupuolella tarvitsee toimia monenlaisessa verkostossa, erilaisten osaajien kanssa sekä erilaisten yritysten ja toimialojen kanssa	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Oppimissisältöjen globaali saatavuus	Sisältöä on mahdollista saada kaikkialta maailmasta. Oppimissisältöjen kumulatiivinen parantaminen, asiantuntemuksen jakaminen.	
Simulaatioiden hyödyntäminen	Kustannushyödyt	
Skaalaedut	Irti kiinteistä tiloista, verkkokurssit jne.	
Tekniikan kehitys muuttaa ammattirakennetta merkittävästi	Koulutuksen pitää pysyä tekniikan kehityksen vauhdissa	
Käsitys tiedosta demokratisoituu	Opiskelija ja opettaja jakavat tietoa keskenään, rakentavat uutta tietoa	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Käsitys tiedosta demokratisoituu	Opiskelija ja opettaja jakavat tietoa keskenään, rakentavat uutta tietoa	
Ihmisen ja koneen kombinaatio luo optimiratkaisun	Koneen tarkkuus ihmistä merkittävästi parempi. Esim. leikkauksissa. Toisaalta ei voida sokeasti luottaa koneeseen (navigaattoria seuraamalla voi päätyä järveen).	
Simulaatioiden hyödyntäminen		
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	Sosiaalialan työntekijä	300
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	Tietotekniikan asiantuntija	200
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	UUSI, terveysalan asiantuntijat	200
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	Lakimies	150
Viidenneksi työllistävin, lkm	UUSI, Henkilökohtainen ohjaaja	150
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Toimistotyöntekijä	300
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Taloushallinnon työntekijä	200
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Opettaja	200
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	Suunnittelija	200
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	Varastotyöntekijä	100

Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy? Nyt saa innovoida!		
<p>*Joustavuuskonsultti: pystyy reagoimaan muutoksiin.</p> <p>*Sosiaalisten taitojen kehittäjä</p> <p>*Verkostovalmentaja: luo verkostoja työntekijöille</p> <p>*Julkisen hallinnon yksityistäminen: asiantuntijatehtävät yksityiselle puolelle (organisointi ja tehostaminen)</p> <p>*Poluttaja-taluttaja:</p> <p>*Vanhuusaktivaattori: vanhenevan väestön aktiivisuuden edistäjä</p> <p>*Geronomi-kouluttaja: koulutetaan vanhukset pysymään työelämässä vielä vähän pidempään</p>		

RYHMÄ 9: YKSITYISET PALVELUT		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi? Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Monimutkainen maailma tarvitsee moniosaajuutta.	Moniosaajuudella vastataan maailman monimutkaisuuteen ja sen avulla luodaan tietynlaista turvallisuutta, kun ei olla riippuvaisia yhdestä "osaamispikistä". Moniosaajuus on myös vahvaa verkostoitumista ja sen hyväksymistä, että kaikkea ei tarvitse osata itse.	
Vahva liiketoimintaosaaminen viestinnän osaamiseen liitetty	Perusasiat täytyy aina hallita. Sitä tuetaan vahvalla asenteella, kokonaisuuksien hallinnalla, tiedon analysoinnilla ja jäsentämisellä sekä tietojen ja taitojen lomittumisella. Kaikesta pitää pystyä viestimään monikanavaisesti. Suuri haaste on improvisointikyvyn lisääminen yllättävissä tilanteissa. Nuoret ovat kuitenkin jo pitkällä tällä tiellä, sillä tulevaisuuden maailma ei ole yhden uran maailma.	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Teknisiä ja sosiaalisia taitoja	Monikulttuurisuus ja sosiaaliset taidot	
Vuorovaikutus- ja kohtaamisosaaminen	Sosiaali- ja terveysalan tutkinto, jonka lisäksi esim. jonkun muun alan tutkinto tai harrastuneisuus	
Monimutkainen maailma tarvitsee moniosaajuutta.	monimutkaisuuteen ja sen avulla luodaan tietynlaista turvallisuutta, kun ei olla riippuvaisia yhdestä "osaamispikistä". Moniosaajuus on myös vahvaa verkostoitumista ja sen hyväksymistä, että kaikkea ei tarvitse osata itse.	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Teknologistuminen ei saa olla itseisarvo	Teknologiset ratkaisut edellyttävät aina kehitettävän alueen todellista käytännön hallintaa. Moniosaajat pystyvät toimimaan myös järjestelmä- ja työvälinekehittämiseen liittyvissä tehtävissä, mutta usein kyse on eri henkilöistä. Teknologinen kehitys ei saa olla määräävä itseisarvo, vaan sen pitää tuoda todennettavia etuja. Robotiikan hallinta ja teknologinen kehitys - paradoksaalista kyllä - monimutkaistaa työntekoa ja siihen liittyviä prosesseja. Aikoinaan oli levysoitin, nykyään on Spotify-tili... Koulutuksen kautta asiaa voidaan kuitenkin taklata.	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Asiakaskohtaaminen digitalisoitunut	Myynti ja markkinointi siirtynyt verkkoon ja mobiiliin.	
Teknologistuminen ei saa olla itseisarvo	Teknologiset ratkaisut edellyttävät aina kehitettävän alueen todellista käytännön hallintaa. Moniosaajat pystyvät toimimaan myös järjestelmä- ja työvälinekehittämiseen liittyvissä tehtävissä, mutta usein kyse on eri henkilöistä. Teknologinen kehitys ei saa olla määräävä itseisarvo, vaan sen pitää tuoda todennettavia etuja. Robotiikan hallinta ja teknologinen kehitys - paradoksaalista kyllä - monimutkaistaa työntekoa ja siihen liittyviä prosesseja. Aikoinaan oli levysoitin, nykyään on Spotify-tili... Koulutuksen kautta asiaa voidaan kuitenkin taklata.	
Asiakkaan ohjaaminen n monikanavaisesti	Asiakkaan ohjaaminen teknologian käyttöön. Asiakkaita palvellaan monikanavaisesti asiakasanalyysiin pohjautuen. 24/7 palvelu verkon välityksellä, osallista	

Jos alallenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistäväin ammatti, lkm	Verkkoasiantuntija	300
Toiseksi työllistäväin ammatti, lkm	Palvelurääätälöijä	280
Kolmanneksi työllistäväin ammatti, lkm	Asiakasvastaava	250
Neljänneksi työllistäväin ammatti, lkm	Hoivaaja	120
Viidenneksi työllistäväin, lkm	Aktivaattori	50
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Kaupan kassa	400
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Painotyöntekijä	300
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Pankkitoimihenkilö	100
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	Sihteeri	100
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	Vahtimestari	100
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy? Nyt saa innovoida!		
Palvelurääätälöijä, Hoivaaja, Aktivaattori, Viestintäkoordinaattori, Verkkokaupan logistiikkavastaava		

RYHMÄ 10: YKSITYISET PALVELUT		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi?		
Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Priorisoida, verkostoitua, soveltaa	<p>Moniosaaja osaa priorisoida ja suodattaa tietoa. Moniosaaja pystyy yhdistämään teknologiaosaamisen, johtamisen, verkostoitumisen, kanssakäymisen, markkinoinnin ja myynnin sekä talouden. Osaa yhdistää asioita ja löytää uutta, etenkin oppimalla yhdessä toisten kanssa. Moniosaaja osaa soveltaa tietoja ja hakea vaihtoehtoisia skenaarioita, näkee boksen ulkopuolelle. Moniosaaja osaa ja haluaa oppia jatkuvasti uutta sekä oppia vanhoista huonoista toimintatavoista pois. Sekä pystyy korvaamaan poisopitut asiat jouhevasti.</p> <p>Moniosaaja osaa soveltaa digitaalisuutta. Moniosaajalla on rohkeutta toteuttaa ideoita ja osaa myös epäonnistua sekä oppia shokeista. Moniosaaja ei pelkää virheitä, vaan myöntää ne ja ottaa niistä opikseen. Moniosaaja pystyy arvioimaan omaa osaamista ja vahvuuksiaan kriittisesti ja toisaalta arvostaen. Moniosaaja pystyy selvittämään, mistä tarvitsemaansa tietoa haetaan.</p>	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Vastuullisuus ja ammattitilpeys	Hierarkian madaltaminen. Vastuu työhjeiden noudattamisesta.	
Vaihtoehtojen etsiminen ja esittäminen	esim poliitikoille.	
Kyky sietää sita, ettei voi hallita	Kyky operointiin hallitsemisen sijaan	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallasi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Muuttaa työn luonnetta mielenkiintoisemmaksi ja ihmisläheisemmäksi	<p>Teknologia muuttaa luultavimmin kaiken toistuvassuhteisen, poistaa rutiineja työelämästä. Nostavat ihmiskontaktit tärkeiksi, henkilökohtaisuuden ja oman vaikkapa käsillä tekemisen tärkeiksi. Teknologia mahdollistaa vielä paremman sosiaalisen elämän ja verkostojen ylläpidon.</p> <p>Toivottavasti teknologia tuo lisää aikaa harrastaa ja kehittää monipuolisesti ihmisten taitoja.</p> <p>Missä vaiheessa google ja dimedia korvaa moniosajaan? Siksi osattava soveltaa. Toisaalta generalisti on juuri se verkottaja.</p> <p>Taloushallinnossa teknologia tekee työstä mielenkiintoisempaa, poistaa manuaalista ja tylsää työtä.</p> <p>Hoivapuolella on robotiikka tulossa ja on tosi tuntematonta aluetta.</p> <p>Vähentää liikkumisen tarvetta</p>	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Luovin työ	... jää jäljelle	
Kontrollijärjestelmien suunnittelijasi	Robotit tarkistaa, että pillerit on otettu.	
Asiakkaan ohjaaminen monikanavaisesti	Asiakkaan ohjaaminen teknologian käyttöön. Asiakkaita palvellaan monikanavaisesti asiakasanalyysiin pohjautuen. 24/7 palvelu verkon välityksellä, osallista	

Jos alallenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	Ammatinharjoittaja	300
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	Henkilökohtainen palveluntarjoaja	300
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	Kiinteistöhuoltaja	200
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	Digisiivoaja	100
Viidenneksi työllistävin, lkm	Kuva- ja videotoimittaja	100
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Toimistotyöntekijä, 500	
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Julkisen hallinnon asiantuntijat ja johtajat, 200	
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Kauppiaat ja myyjät, 150	
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm	Taloushallinnon työntekijät, 100	
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm	Teollisuuden johtajat ja muut asiantuntijat, 50	
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy? Nyt saa innovoida!		
Digisiivoaja, child-coach, personal brander, työvoiman sisäänheittäjä, hyväntekeväisyyskoordinaattori, hyväntekijä,		

RYHMÄ 11: MATKAILU		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi?		
Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Sosiaaliset taidot	verkostoituminen, yhteistyön ja muiden osaamisen hyödyntäminen, myynnissä ja asiakaspalvelussa tarvitaan	
Myyntiosaaminen	Clousaus (kaupan päättäminen), ei vain tuotteen esittely.	
Järjestelmäosaaminen	Erialaisten varausjärjestelmien hallinta, matkakauppa suureksi osaksi siirtynyt internetiin/digitalisoitunut, täytyy ottaa huomioon.	
Innovatiivisuus	Tuotantopuolella tarvitaan, myynnissä ja markkinoinnissa. Erottautuminen muista palveluntarjoajista. Liiketoiminnan ja palvelun jatkuvassa kehittämisessä tarvitaan.	
Muutoksenhallinta	Matkailutoimiala muuttuu jatkuvasti, tärkeää pystyä sopeutumaan jatkuvaan muutokseen.	
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Muutoksia tapahtuu viikottain tai jopa päivittäin	Joskus ei aamulla tiedä, mitä päivällä tarvitsee tehdä	
Sosiaalisten taitojen merkitys	Asiakkaan kohtaamisen taidot, ratkaisukeskeinen myyminen, asiakkaan tarpeiden tunnistaminen. Spiraalisysteemit kaupan alalle. Tukiverkostojen hyödyntäminen, muistakin osaajista hyödyt irti. Improvisointikyky.	
Osaa myydä työtään ja asiantuntemustaan		

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Asiakaskohtaaminen digitalisoitunut	Myynti ja markkinointi siirtynyt verkkoon ja mobiiliin.	
Töitä ulkoistettu, työtehtävät muuttuneet	Perinteisiä työtehtäviä ja työpaikkoja poistunut ja ulkoistettu, työn sisältö muuttunut, tarvitaan uudenlaista osaamista.	
Kustannustehokkuus, laajentaa markkinoita	Mahdollisuus tavoittaa entistä suuremmat potentiaaliset asiakasryhmät. Kohdistetumpi markkinointi, esim. sosiaalisen media avulla. Pienetkin firmat voivat kilpailla suurten kanssa netissä, tasoittaa/ tasapuolistaa kilpailua. Mahdollistaa nopean reagoinnin esim. asiakaspalautteisiin ja erottautumisen kilpailijoista sen avulla.	
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
Tekniikan kehitys muuttaa ammattirakennetta merkittävästi	Koulutuksen pitää pysyä tekniikan kehityksen vauhdissa	
Tiedon määrä kasvaa rähdysmäisesti	Ihminen ei pysty hallitsemaan tiedon määrää. Tarvitaan koneita. Ihmisen rooli muuttuu.	
Työ tekeminen globalisoituu entisestään	Helpot ja helposti siirrettävät tehtävät siirtyvät halpamaihin, mutta tarvitaan "välittäjä/koordinoija" tämän prosessin hallintaan. Jatkossa bulkkipamaa tehdään koneiden toimesta.	
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	MaRa-alan asiakaspalvelija	400
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	Matka- ja ohjelmapalvelutuottaja	200
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	Yrittäjä	200
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	Myyntiosaaja	125
Viidenneksi työllistävin, lkm	Matka-asiantuntija	75

Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	Manuaalinen asiakas- ja varaustietojen käsittelijä	400
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm	Myyntitoiminnot jotka eivät vaadi asiantuntemusta	400
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm	Alan keskittymisen seurauksena organisaatiot tiivistyvät	200
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyy?		
Filtteri		

RYHMÄ 12: TAIDE, VIIHDE, VIRKISTYS, KULTTUURI		
Mitä moniosaaja osaa alallasi?		
Miksi moniosaajuutta tarvitaan alallasi? Millaista osaamista puuttuu tällä hetkellä alallasi kasvun ja menestyksen varmistamiseksi?		
Short	Long	
Suunnitteluosaaminen	suunnitteluosaaminen, verkostoituminen, graafisen tuottamisen taidot, myyntiosaaminen (verkko, face-to-face, sosiaalinen media). Puuttuu: valmius vastata digitalisoitumisen kehittymisen ja asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin.	
verkostoituminen		
graafisen tuottamisen taidot		
myyntiosaaminen		
valmius vastata digitalisoitumisen kehittymisen	suunnitteluosaaminen, verkostoituminen, graafisen tuottamisen taidot, myyntiosaaminen (verkko, face-to-face, sosiaalinen media). Puuttuu: valmius vastata digitalisoitumisen kehittymisen ja asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin.	
valmius vastata asiakkaan muuttuviin tarpeisiin		
Moniosaajuus: mikä on tärkeintä moniosaajuudessa?		
Short	Long	
Osaa myydä työtään ja asiantuntemustaan		
Verkostoitumistaidot/verkostojohtaminen	Työelämäyhteistyö, koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö, opin ottaminen Suomen ulkopuolelta.	
Teknisiä ja sosiaalisia taitoja	Monikulttuurisuus ja sosiaaliset taidot	

Miten teknologia ja robotiikka muuttavat työn luonnetta toimialallesi?		
Mitä vaikutuksia (osaamistarpeita ja uusia työtehtäviä) työn tekemiseen niillä on?		
Mitä mahdollisuuksia teknologia ja robotiikka tuovat alallesi?		
Short	Long	
Tuo tehokkuutta toimintaan		
henkilökohtainen myyntityö vähenee, merkitys korostuu		
jatkuva itsensä kehittäminen on must		
Nopeus ja tehokkuus		
uusien tuotteiden kehittäminen		
Teknologia ja robotiikka: mikä on olennaisinta?		
Short	Long	
henkilökohtainen myyntityö vähenee, jatkuva itsensä kehittäminen on must		
Tuotanto-, kuljetus-, ylläpito- ym. prosessit nopeutuvat	Ei tarvitse pitää varastoja, seuranta ajantasalla.	
Jos alalenne tulee 1000 työllistä lisää, mihin ammatteihin heidät sijoittaisitte?		
Työllistävin ammatti, lkm	koodari	400
Toiseksi työllistävin ammatti, lkm	elämyksellisten tietoteknisten välineiden suunnittelija	200
Kolmanneksi työllistävin ammatti, lkm	monikanavamyyjä	150
Neljänneksi työllistävin ammatti, lkm	erityisasiantuntijamikroyrittäjät	150
Viidenneksi työllistävin, lkm	suunnittelija	100
Entä jos alaltanne vähenee 1000 työpaikkaa?		
Ammatti, josta vähenee eniten työpaikkoja, lkm	kirjapainaja	
Ammatti, josta vähenee toiseksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee kolmanneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee neljänneksi eniten työpaikkoja, lkm		
Ammatti, josta vähenee viidenneksi eniten työpaikkoja, lkm		

Mitä uusia työtehtäviä tai ammatteja alalle syntyä? Nyt saa innovoida!		
- pilvipäällikkö - digineuvoja - puhuva pää - digimatkailusuunnittelija		